

Psychologisering van het auditvak

Dr. Arno Nuijten RE CIA

(Symposium IAA/ITAA 24 juni 2016)

Nostalgie

**Beeld van de beroepspraktijk
toen het nog overzichtelijk en in zwart-wit was**

De RA's waren van de harde cijfers en de
betrouwbaarheid

De RE's waren van de harde techniek en de applicaties

De RO's waren van de effectiviteit, van de
bedrijfsprocessen en management control

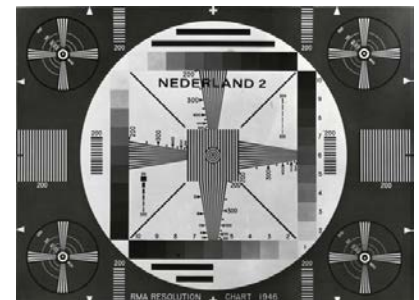

Nostalgie

**Beeld van de beroepspraktijk
toen het nog overzichtelijk en in zwart-wit was**

Er waren maar enkele informatie-kanalen en de auditor was de 'Nederland 2' van die tijd, uitzendend op 'vaste herkenbare tijden' en iedereen zat klaar

Informatie asymmetrie als grondslag van het audit-beroep

Nostalgie

**Beeld van de beroepspraktijk
toen het nog overzichtelijk en in zwart-wit was**

De objectiviteit en integriteit van de brenger van het
nieuws was onomstotelijk – gebaseerd op
feitenmateriaal

Nostalgie

Beeld van de beroepspraktijk toen het nog overzichtelijk en in zwart-wit was

De objectiviteit en integriteit van de brenger van het
nieuws was onomstotelijk

Er waren herkenbare 'anderen' om ons denken te
prikken en de spiegel voorhouden – en iedereen
praatte hen grif na

De wereld van de auditor is veranderd beeld uit de onderzoeksbundel

Er is sprake van toenemende complexiteit en interactie

Er zijn meerdere partijen: informatie-asymmetrie wordt minder door een veelheid van informatiebronnen

De informatie van de auditor is onderdeel van het palet van beschikbare informatie

De auditor wordt onderdeel van het dynamisch spel in de organisatie: deelnemen is beïnvloeden én beïnvloed worden. De auditor geeft duwtjes in de goede richting...

De wereld van de auditor is veranderd beeld uit de onderzoeksbundel

Rationaliteit is niet alles zeggend

Van crisis-situaties leren we dat zowel de auditor als het management 'blinde vlekken' heeft, bewust of onbewust, voortkomend uit cognitieve biases of sociale druk

Is de auditor in staat om non-verbaal gedrag te zien? (p.42)

Gedrag is geen 'add-on' (p.48)

Wat 'doet' de informatie van de auditor? (p.33)

Passie, boosheid leiden tot ondoordachte besluiten...(p.38)

Metten, duiden en expliciteren van zachte organisatie aspecten is ook een interventie op die aspecten (p.40)

Psychologisering sluipt binnen in ons vakgebied beeld uit de beroepspraktijk

Incidenten

De RA's waren van de harde cijfers en de
betrouwbaarheid

'hoe hebben we signalen kunnen missen?'
'We zijn om de tuin geleid'

De RE's waren van de harde techniek en de
applicaties

De RO's waren van de effectiviteit, van de
bedrijfsprocessen en management control

Psychologisering sluipt binnen in ons vakgebied beeld uit de beroepspraktijk

De RA's waren van de harde cijfers en de
betrouwbaarheid

De RE's waren van de harde techniek en de
applicaties

Informatie-
systemen

worden anders gebruikt dan bedoeld:
olifantenpaadjes

De RO's waren van de effectiviteit, van de
bedrijfsprocessen en management control

Psychologisering sluipt binnen in ons vakgebied beeld uit de beroepspraktijk

De RA's waren van de harde cijfers en de
betrouwbaarheid

De RE's waren van de harde techniek en de
applicaties

Informatie-
beveiliging

Security valt of staat met gedrag:
voorbeeldgedrag, social engineering

De RO's waren van de effectiviteit, van de
bedrijfsprocessen en management control

Psychologisering sluipt binnen in ons vakgebied beeld uit de beroepspraktijk

De RA's waren van de harde cijfers en de
betrouwbaarheid

De RE's waren van de harde techniek en de
applicaties

Informatie-
technologie

Leidt tot compressie van afstand en tijd en dus
sociale interactie en nieuwe type risico's

De RO's waren van de effectiviteit, van de
bedrijfsprocessen en management control

Psychologisering sluipt binnen in ons vakgebied beeld uit de beroepspraktijk

De RA's waren van de harde cijfers en de
betrouwbaarheid

De RE's waren van de harde techniek en de
applicaties

De RO's waren van de effectiviteit, van de
bedrijfsprocessen en management control

RO's zijn zich steeds meer gaan profileren op
aspecten als cultuur, behavioural controls

Psychologisering sluipt binnen in ons vakgebied

De objectiviteit en integriteit van de brenger van het nieuws was onomstotelijk – gebaseerd op feitenmateriaal

Bounded rationality
Behavioral judgment and decision making
Bounded Ethicality

En herkenbare anderen om ons denken te prikkelen en de spiegel voorhouden – en iedereen praatte het grif na

Framing van de boodschap
Framing van de boodschapper
Bewuste en onbewuste beïnvloeding

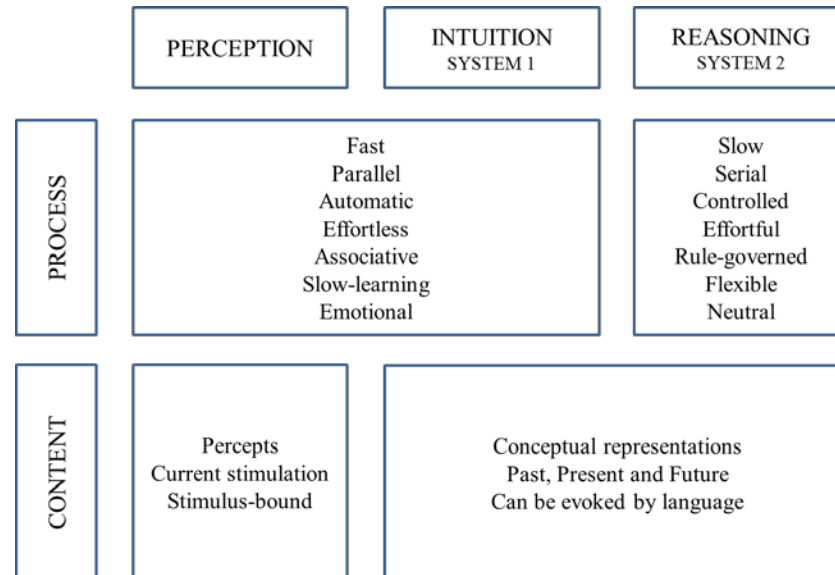
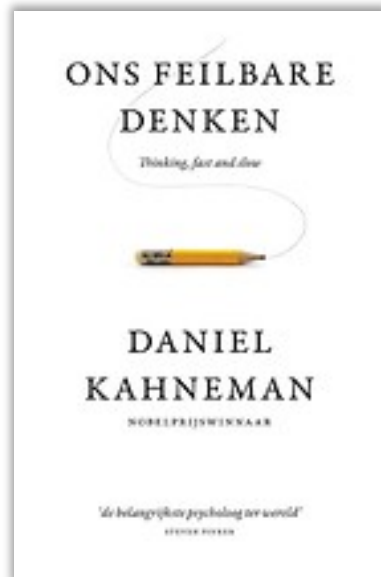

Psychologisering sluipt binnen in ons vakgebied

Kennis van heuristieken en biases

System 1 en systeem 2

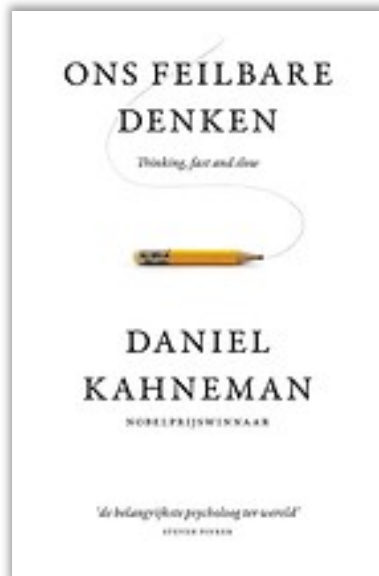
Stanovich & West, 2002

Psychologisering sluipt binnen in ons vakgebied

Kennis van heuristieken en biases

Stelsel 1 en stelsel 2

Stelsel 1

- Ongecontroleerd, snel, onbewust en gebaseerd op ervaring, percepties.

Stelsel 2

- Gecontroleerd, moeizaam, deductief, langzaam, bewust en volgt regels.

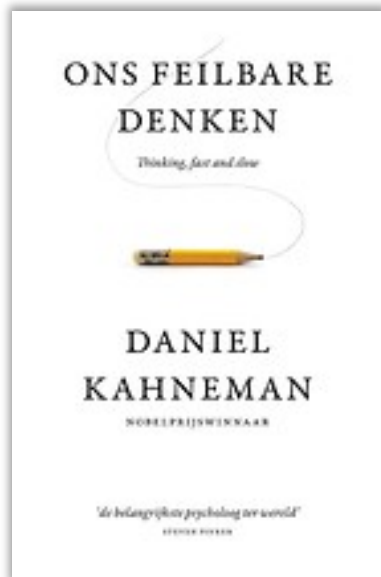
	Condition A	Condition B
Stimulus		
Response		

“De vader van Jantje heeft 3 zoons: Kwik, Kwek en”

Psychologisering sluipt binnen in ons vakgebied

Kennis van heuristieken en biases

Escalation of commitment

Availability heuristic

Optimistic bias

Affect heuristic

Maar wat doe je ermee?

Onderzoeksgebied van 'Nudging'

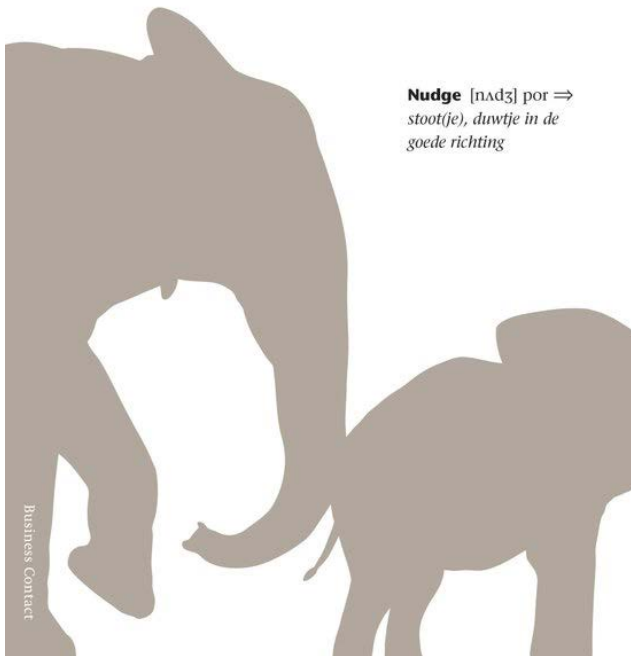
Psychologisering sluipt binnen in ons vakgebied

RICHARD THALER & CASS SUNSTEIN

NUDGE

*Naar betere beslissingen over gezondheid,
geluk en welvaart*

Nudge [nʌdʒ] por ⇒
stoot(je), duwtje in de
goede richting

Nudging: Libertair paternalisme

Hoe ga je om met 'slechte' beslissingen?

Libertair: vrijheid om te kiezen

Paternalisme: Vrije keuzes zijn niet altijd de beste keuzes.

Beslissingsarchitectuur creëren om mensen een duwtje 'in de gewenste richting' te geven bij het nemen van beslissingen zonder ze te dwingen. Bij beslissingen die lastig zijn (korte termijn vs lange termijn, complexiteit, 1-malige keuzes etc). Gebruik makend van heuristieken en biases.

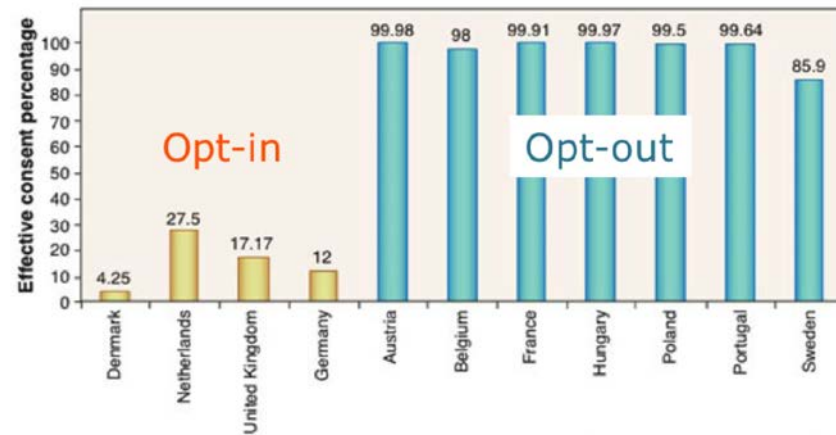

Nudging

Nudging

Nudging

SPENDING TIP
Small expenses can add up.
You spent **£128.32** on coffee last month.

|| - 77% Monthly HSBC

Peter Russo & Brendan Wypich // Stanford University 2009

SmartSwitch
SmartSwitch provides its user with tactile feedback about the amount of energy being used either within their household or by the electrical grid as a whole. The typically mindless activity of flipping a switch is gently disrupted, making the user more aware of how much electricity they consume.

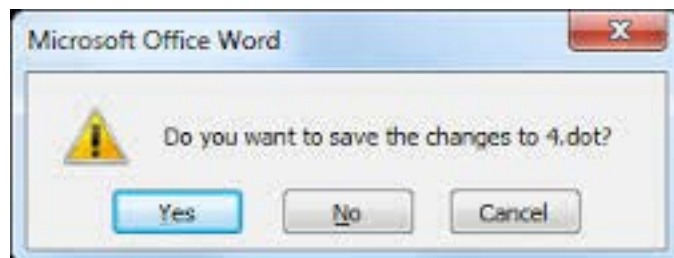

Psychologisering sluipt binnen in ons vakgebied

‘Nudging’ als onderdeel van systemen en processen die we beoordelen (?)

‘ingebouwde nudges’ om gewenst gedrag uit te lokken en menselijke fouten tegen te gaan door vrije keuze ‘te sturen’

....voorbeeldgedrag.....

Psychologisering sluipt binnen in ons vakgebied

De auditor wordt 'genudged' door zijn/haar omgeving (?)

Volgorde waarin informatie wordt verkregen..

Verblindende transparantie

'Framing' van informatie

Sociale norm – referentiegroep

Spotlight Effect: je gedraagt je anders als je het idee hebt dat er naar je gekeken wordt

Psychologisering sluipt binnen in ons vakgebied

De ‘nudgende’ auditor?

Spotlight Effect: auditee gedraagt zich anders als die het idee hebt dat er naar gekeken wordt

Volgorde en ‘framing’ in de boodschap

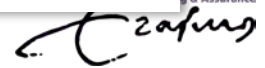
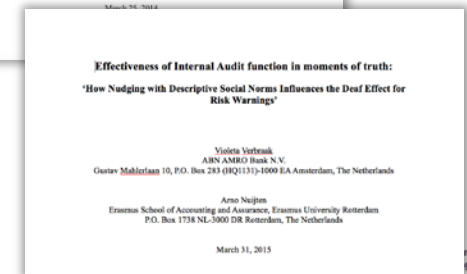
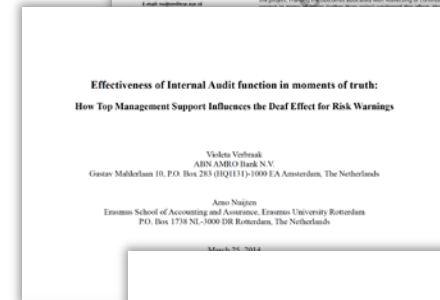
Kan de auditor ‘nudging’ gebruiken om zijn boodschap effectiever over te brengen....?

Bijv. dmv van referentiegroep

Descriptive Norm - Top Management support

Availability Heuristic

Kunnen – Mogen – Willen....

Psychologisering sluipt binnen in ons vakgebied

Kritiek en ethische dilemma's bij nudging:

Hellend vlak

Kwaadwillende manipulatie

Werkt soms averechts

Fouten laten maken = leren

Adviseren mag niet, voorschrijven al helemaal niet,
maar hoe zit het met 'nudging'?

Wat doet nudging met je geloofwaardigheid?

Kunnen – Mogen – Willen

Ruimte voor onderzoek naar psychologisering van het audit vak

**Welke factoren? Interacties?
Dilemma's en coping-strategiën**

Praktijkgericht onderzoek
Verdieping binnen de opleidingen

Verdieping NA de opleidingen
PhD-workshops en incubator

Contactgegevens

Erasmus School of Accounting &
Assurance

Dr. A.L.P. Nuijten RE CIA CISA

Postbus 1738

3000 DR Rotterdam

telefoon: 06 - 53943229

e-mail: nuijten@ese.eur.nl